

Sprawozdanie

PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI DIAKONIJNEJ

ks. Robert Sitarek

Po raz kolejny mamy możliwość podsumowania i przedstawienia wobec synodu wyboru niektórych działań realizowanych na poziomie grup samopomocowych w parafiach Diecezji Wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, jak i zorganizowanej działalności Kościoła, będących praktyczną realizacją podstawowych założeń etycznych wobec osób znajdujących się w potrzebie.

Zachowując dotychczasową systematykę postanowiliśmy rozpocząć od omówienia działalności kół diakonii parafialnych, tych najczęściej niezorganizowanych, ale opierających się na najczystszych zasadach solidarności, pomocy, współpracy i współczucia, kształtujących chrześcijańskie wartości człowieczeństwa.

Diakonijna służba parafialna

Gorzów Wielkopolski

Kontynuowane są działania Punktu Konsultacyjnego Przeciw Przemocy "Zielony Kwadrat". Punkt powstał jako drugi w Polsce, w oparciu o program Diakonii Kościoła "Przeciw przemocy". Jego działalność została poszerzona o doświadczenia organizacji współpracującej, prowadzącej z powodzeniem podobne poradnictwo w Brandenburgii i Berlinie oraz w Czechach - EJF - Lazarus z Berlina.

Ponadto w ramach działań diakonijnych nadal:

- rozdzielano odzież i drobne sprzęty AGD pochodzące od ofiarodawców z Niemiec,
- dofinansowano dzieciom i młodzieży wyjazdy na imprezy wakacyjne i parafialne.

Jawor

- nadal prowadzono opiekę nad dziećmi z dysfunkcyjnych rodzin, zakupiono m.in. pomoce naukowe, organizowano zajęcia w czasie wolnym, zakupiono obiady w szkole,
- prowadzona była bieżąca pomoc materialna dla znajdujących się trudnej sytuacji materialnej parafian poprzez zakup leków czy opału.

Jelenia Góra-Cieplice

- kolejny rok działała rozbudowywana wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego; interesanci mogli korzystać z wsparcia w postaci wózków inwalidzkich, łóżek szpi-

talnych, koncentratorów tlenu, kul, itp.,

- organizowane były odwiedziny u chorych w domach i szpitalach.

Karpacz

- kontynuowano opiekę nad osobami starszymi i odwiedziny osób chorych, w tym modlitewne odwiedziny u samotnych, względnie przebywających w domach opieki i szpitalach,

- zorganizowano akcję zbierania paczek "Prezent pod choinkę,

- organizowano transport parafian na nabożeństwa i spotkania parafialne,

- przygotowano paczki świąteczne dla dzieci i osób starszych,

- nastąpił rozwój działalności z zakresu pielęgniarstwa opieki długoterminowej, kursów medycznych oraz klubów: środowiskowego i integracyjnego,

- prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,

- w ramach NZOZ-u Diakonia WANG oferowała:

- pielęgniarstwo rodzinne,

- pielęgniarzką opiekę długoterminową,

- szkolenia z zakresu pierwszej pomocy przedlekarskiej,

- prowadzenie świetlicy środowiskowej.

Kłodzko

- prowadzona jest bez pomocy i wsparcia jakiegokolwiek instytucji zagranicznej stacja wypożyczeń sprzętu rehabilitacyjnego; wypożyczano przede wszystkim łóżka sterowane elektrycznie, wózki inwalidzkie, chodziki, balkoniki i krzesła toaletowe,

- organizowany jest stały dowóz starszych i/lub niepełnosprawnych parafian na nabożeństwa i spotkania parafialne,

- potrzebującym udzielana jest pomoc w załatwianiu spraw bieżących, a w niektórych wypadkach pomoc finansowa,

- prowadzone są prace przygotowawcze do utworzenia świetlicy środowiskowej i/lub mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością umysłową.

Lubań

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lubaniu w roku 2009 kontynuowała swoje zaangażowanie w działalność diakonijną. Diakonia Lubań podejmowała różne inicjatywy, m.in.:

- odwiedziny chorych,

- nabożeństwa domowe dla osób nie mogących dotrzeć do kościoła,

- prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,

- dary rzeczowe dla najuboższych i potrzebujących wg zgłoszeń,

- przekazywanie odzieży,

- sprzedaż świec Diakonii Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom 2009,
- sprzedaż świec wielkanocnych,
- budowanie świadomości potrzeby pracy diakonijnej w parafii.

Legnica

Parafia na miarę swych możliwości i środków prowadzi działalność diakonijną. Na terenie Parafii ogranicza się ona do odwiedzin chorych oraz osób starszych, które z racji wieku, czy też trudności z dojazdami nie mogą uczestniczyć w nabożeństwach.

W minionym roku rozdano wśród zgłaszających się bezdomnych odzież, jaka z darów przekazana została parafii z Niemiec.

Syców i Międzybórz

- kolejny rok działała zorganizowana we współpracy z Zakonem Joannitów stacja socjalna, z której usług w skali roku korzystało ok. 200 osób,
- prowadzono wypożyczalnię sprzętu medycznego.

Świdnica

Podstawową formą działalności diakonijnej Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Świdnicy jest prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego. Dzięki zaangażowaniu w prowadzenie stacji przez: **Dorotę Bock-Drozdowicz, Teodora Drozdowicza** oraz **Władysława Heinricha**, pomimo niewielkiej ilości sprzętu stacja diakonijna w Świdnicy może funkcjonować i służyć potrzebującym z terenu miasta i powiatu świdnickiego (ok. 150 tys. mieszkańców). W 2009 roku wypożyczono bezpłatnie 127 sztuk sprzętu - balkoniki, chodziki, kule, wózki toaletowe, wózki inwalidzkie, łóżka ortopedyczne. Ponadto w roku sprawozdawczym wypożyczono między innymi: 58 sztuk sprzętu rehabilitacyjnego (balkoniki, chodziki, kule, piłki itp.), wózki inwalidzkie - 17 sztuk, łóżka ortopedyczne w tym elektryczne - 9 sztuk.

Diakonia to nie tylko wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego, ale przede wszystkim w warunkach parafii diasporalnej, gdzie większość parafian to ludzie w podeszłym wieku, koniecznym jest wsparcie duchowe i regularne odwiedziny domowe, częstokroć połączone z udzieleniem Sakramentu Ołtarza.

W filiałach diakonia ma jeszcze jeden bardzo ważny wymiar, a mianowicie organizowany jest wszystkim potrzebującym osobom, starszym i chorym dojazd do kaplicy, by wspólnie mogli uczestniczyć w nabożeństwach.

Wraz ze Stowarzyszeniem Charytatywno-Opiekuńczym działającym przy DPS-ie dla Dzieci w Świebodzicach zorganizowano koncert charytatywny, w ramach którego zbierano fundusze na zakup sprzętu do odwilgocenia piwnic, w których znajdują się pomieszczenia dydaktyczne, rehabilitacyjne i stołówka.

Parafia przyłączyła się do Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom.

Parafia koordynowała na terenie powiatu świdnickiego, wałbrzyskiego i dzierżoniowskiego akcję "Prezent pod choinkę" dla dzieci na Ukrainie i w Afryce, podczas której zebrano ok. 160 paczek.

W minionym roku na działalność charytatywną dla parafian wydatkowano 3.700 złotych. Z tych pieniędzy finansowano indywidualną pomoc dla osób potrzebujących doraźnego wsparcia, pokrycie kosztów zakupu lekarstw, kosztów pobytu na Tygodniu Ewangelizacyjnym w Dzięgielowie oraz na Tygodniu Ewangelizacyjnym dla Rodzin w Karpaczu.

Szczecin

- wypożyczanie sprzętu: kul, wózków inwalidzkich, łóżek przystosowanych dla chorych,
- możliwość zgłoszenia potrzeby przywiezienia samochodem parafialnym wiernych na nabożeństwa,
- parafia współfinansuje uczestnictwo potrzebujących dzieci na Tygodniu Dobrej Nowiny, kupuje wszystkim dzieciom książki do nauki religii,
- chorych i samotnych odwiedza **Alicja Helbig** (poza odwiedzinami duszpasterza i nabożeństwami domowymi),
- wypożyczanie sprzętu pielęgnacyjnego i rehabilitacyjnego,
- służba odwiedzinowa,
- zakup podręczników do lekcji nauczania kościelnego,
- refundacja kosztów przejazdu na lekcje nauczania kościelnego,
- dowóz parafian na nabożeństwa;
- przygotowanie upominków świątecznych dla dzieci,
- dofinansowanie akcji wakacyjnej dla dzieci przez przedsiębiorców z parafii,
- systematyczne przekazywanie odzieży używanej dla środowisk wiejskich.

Wrocław, parafia "Opatrzności Bożej"

Parafia Ewangelicko-Augsburska we Wrocławiu w 2009 roku prowadziła działalność diakonijną m.in. w następujących formach:

- wspierano działalność Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji użyczając kompleksu obiektów przy ul. Wejherowskiej,
- na terenie ECDiE swą działalność prowadziła Stacja Diakonijna,
- sfinansowano obiady w szkolnej stołówce dla 4 uczniów SP 63 we Wrocławiu,
- zakupiono lekarstwa dla najuboższych członków parafii,
- udzielano stałej miesięcznej zapomogi dla starszej i samotnej parafianki,
- w okresie świąteczno-noworocznym przygotowano prezenty dla najstarszych członków parafii,

- zorganizowano Gwiazdkę dla Dzieci, podczas której wszystkie dzieci należące do parafii otrzymały prezenty świąteczne,
- parafia wsparła duszpasterstwo więzienne finansując zakup świątecznej paczki dla skazanego naszego wyznania odbywającego karę pozbawienia wolności,
- udzielono zapomogi parafianinowi, który z powodów rodzinnych musiał opuścić dotychczasowe mieszkanie i wynajmując nowy lokal,
- podczas Dni Reformacji (29-31 października) zbierane były datki na rzecz Wrocławskiego Hospicjum dla Dzieci (zebrano ponad 2 tys. zł.),
- parafialny Klub Rodzica zorganizował Kiermasz Adwentowy, podczas którego sprzedawane były prace dzieci ze Szkołki Niedzielnej; zebraną kwotę przekazano dziecku będącemu pod opieką Fundacji "Mam Marzenie" (ponad 2,8 tys. zł),
- dofinansowano czesne dla dwóch studentów wyznania ewangelickiego studiujących w Ewangelikalnej Wyższej Szkole Teologicznej.

Wrocław, parafia "św. Krzysztofa"

- organizowanie domowej pomocy ambulatoryjnej - usługa świadczona przez wykwalifikowaną pielęgniarkę dla członków parafii,
- wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego, m.in.: wózków inwalidzkich, chodzików, kul,
- prowadzenie punktu wydawania odzieży używanej.

Zielona Góra

- prowadzenie stacji socjalnej wspólnie z zakonem Joannitów,
- udzielanie doraźnej pomocy rzeczowej (leki, wyposażenie mieszkań) najbardziej potrzebującym członkom lokalnej społeczności.

Wałbrzych

- kolejny rok funkcjonowała stacja socjalna zorganizowana i prowadzona we współpracy z Rycerskim Zakonem Joannitów,
- przy stacji działa też punkt wypożyczeń sprzętu rehabilitacyjnego,
- przygotowano paczki w ramach akcji "Prezent pod choinkę",
- w budynkach należących do parafii Diakonia Diecezji Wrocławskiej prowadzi przedszkola, w których znaczna część dzieci jest zwolniona z przyczyn socjalnych z obowiązku ponoszenia opłat partycypacyjnych.

Żary

Kontynuowano wysiłki, aby wyjść naprzeciw najbardziej potrzebującym: rozdzielono otrzymaną z zagranicy (Weisswasser, Niemcy) żywność (na Boże Narodzenie), fundowano podręczniki dla części uczęszczających na lekcje religii dzieci, zwracano środki za przejazdy na katechezę i na zajęcia szkolne, ofiaro-

wywano literaturę religijną, kalendarze, dodatki "Z Biblią na co dzień" bądź świece. Dla spodziewającej się kolejnego dziecka rodziny parafianie złożyli hojny dar pieniężny.

Podsumowanie

Parafie zaangażowane w różnorakie formy pracy diakonijnej zgodnie zgłaszają występowanie następujących problemów: atomizacja społeczeństwa, zaniepokojenie sytuacją gospodarczą i wizją globalnego kryzysu gospodarczego, a co za tym idzie powrotu sytuacji sprzed kilku lat - występowanie obszarów strukturalnego ubóstwa i bezrobocia. Ponadto zauważalna jest ograniczona ilość transportów sprzętu rehabilitacyjnego z Europy Zachodniej, niedobór środków na naprawę używanego w wypożyczalniach sprzętu. Dotkliwy pozostaje brak współpracowników w dziele diakonii.

W następnej kolejności pokazane zostaną działania prowadzone w ramach Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. Marcina Lutra. W pierwszej części zajmiemy się obszarem edukacji i wychowania, by następnie przejść do sfery opiekuńczej i medycznej.

Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. Marcina Lutra (d. CeKiRON)

Centrum prowadzi liczne placówki oświatowe. Działania tej instytucji Kościoła sprawiają, że w jej ramach kształci się młodzież niepełnosprawna w następujących szkołach publicznych:

- **Gimnazjum Integracyjne** - 51 uczniów (w porównaniu z ubiegłym rokiem wzrost o 4 uczniów),
- **Liceum Ogólnokształcące** (specjalne) - 28 uczniów (w porównaniu z ubiegłym rokiem wzrost o 1 ucznia),
- **Technikum Ekonomiczne** (specjalne) - 40 uczniów (spadek o 5 uczniów),
- **Zasadnicza Szkoła Zawodowa** (specjalna) w zawodach: krawiec, introligator - 64 uczniów, odpowiednio w zawodach 26 i 38 (w ubiegłym roku odpowiednio 81/37/44)
- **Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące** (specjalne) - 35 uczniów (wzrost o 15 uczniów) - przybyła jedna klasa.

W Centrum uczyło się: na początku roku szkolnego 2008/2009 we wszystkich szkołach publicznych Centrum - 215 uczniów (stan na 20.09.2008 r.), na koniec II semestru - 212 uczniów (stan na 31.08.2009 r.)

W poprzednim roku w Centrum uczyło się 227 osób (stan na 20.09.2009).

Ponadto w pozostałych szkołach: 67 uczniów w drugim semestrze 2008/2009

w **Polsko-Niemieckiej Szkole Podstawowej** (integracyjnej, niepublicznej); w pierwszym semestrze 2009/2010 w tej szkole uczy się obecnie 70 uczniów.

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy z internatem

1. Informacje ogólne:

1.1. Wychowankowie i wychowawcy:

A. liczba wychowanków internatu:

stan na dzień 01.09.2009 - 104, stan na dzień 01.01.2010 - 106,

B. w tym (wg stanu na 01.01.2010)

chłopcy - 52 - 49%, dziewczęta - 54 - 51%.

W tym semestrze skreślono dyscyplinarnie 7 osób z możliwością warunkowego zamieszkania. Liczba grup: 8 (4 grupy dziewcząt i 4 grupy chłopców). Liczba wychowawców: 14 osób (w różnym wymiarze godzin).

2. Zasady funkcjonowania internatu.

2.1. Wychowankowie zakwaterowani są w dwóch budynkach (B i C):

na 3 piętrze budynku B (73 osoby, w tym wszystkie dziewczęta) - tzw. internat A,

na 1 piętrze budynku C (33 chłopców, uczniów klas starszych) - tzw. internat B.

W nocy opiekę nad mieszkańcami sprawuje firma Mikrotom - dyżuruje trzech opiekunów.

Jak w latach poprzednich wyżywienie mieszkańcom zapewnia firma cateringowa WIG, opiekę nad wychowankami w stołówce sprawują wychowawcy internatu. Wspólnie z Ośrodkiem ze stołówki korzystają uczniowie Polsko - Niemieckiej Szkoły Podstawowej i SOSW Nr 8 oraz SOSW Nr 9. Godziny wydawania posiłków zostały dostosowane do potrzeb poszczególnych placówek, z uwzględnieniem godzin nauki szkolnej i liczby osób korzystających z posiłków. Mimo dużej ilości wydawanych obiadów, ich wydawanie przebiega sprawnie.

Sprzątaniem (korytarze, WC, świetlica, dyżurka, wyznaczone pokoje i łazienki mało sprawnych wychowanków) w dniach poniedziałek - piątek zajmuje się firma Secent Service, natomiast mieszkańcy pod opieką i kontrolą wychowawców sprzątajają swoje pokoje. Wszystkie pokoje są również kolejno sprzątane przez panie sprzątające.

Całodobowe Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze typu socjalizacyjnego "Tęcza" i "Opoka"

1. Wychowankowie i wychowawcy.

1.1. Wychowankowie.

W każdej z placówek może przebywać po 14 wychowanków. Są to dzieci i młodzież w wieku 6 do 18 lat, skierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie postanowienia właściwego sądu rodzinnego.

Wychowankowie są sierotami (1 osoba), albo ich rodzice są pozbawieni władzy rodzicielskiej (1 osoba) albo władza rodzicielska rodziców została ograniczona przez umieszczenie dzieci w placówce.

Pierwszych wychowanków placówki przyjęły 25.02.2009 roku. Do 31.12.2009 roku w placówkach przebywało 32 podopiecznych. Troje z nich wróciło do domu rodzinnego, dwoje zostało umieszczonych w innej placówce opiekuńczej.

"Tęcza" i "Opoka" specjalizują się w opiece nad dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach rozwojowych (upośledzenia umysłowe bądź zaburzenia zachowania) i są jedynymi tego typu placówkami w Polsce.

Diagnozy obecnych wychowanków placówek przedstawiają się następująco:

- upośledzenie umysłowe - 14 wychowanków, w tym 10 z "Tęczy" i 4 z "Opoki", w tym: 10 -stopniu lekkim, 3- umiarkowanym, 1- znacznym,
- sprzężenia upośledzenia umysłowego z zaburzeniami zachowania i emocji - 9 wychowanków (8 z "Tęczy", 1 z "Opoki"),
- w normie intelektualnej - 13 wychowanków (3 z "Tęczy", 10 z "Opoki"),
- w normie intelektualnej, ale z zaburzeniami zachowania i emocji - 3 wychowanków z "Opoki",
- trudności szkolne (dysleksja)- 5 wychowanków (3 z "Tęczy", 2 z "Opoki").

Placówki zapewniają wychowankom całkowitą, całoroczną i całodobową opiekę.

1.2.Pracownicy

W Placówkach zatrudnionych jest:

- 8 wychowawców prowadzących grupy,
- 5 wychowawców sprawujących opiekę w nocy,
- pomoc wychowawcy,
- specjaliści: pedagog, psycholog, pracownik socjalny,
- dyrektor i wicedyrektor.

Zespół pracowników jest zróżnicowany pod względem kwalifikacji, doświadczenia, płci, wieku i pozazawodowych zainteresowań. Zespół w okresie kilku-miesięcznej wspólnej pracy wypracował podstawowe zasady współpracy (na płaszczyznach: pracownicy-wychowankowie, pracownicy-rodzice, pracownicy-pracownicy) i sposoby komunikowania się. Zespół tworzy i doskonali rozmaite procedury dotyczące funkcjonowania placówek i współpracy z instytucjami.

2. Zasady funkcjonowania placówek "Tęcza" i "Opoka".

Placówki mieszczą się w wyremontowanych i przystosowanych pomieszczeniach na parterze budynku B. Każda z nich składa się z trzech sypialni, łazienki, kuchni i jadalni. Są wyposażone w sprzęty gospodarstwa domowego, takie jak kuchnie elektryczne, pralki i suszarki, odkurzacze i inne. Placówki mają też pomieszczenia wspólne, w których stopniowo urządzone są świetlice oraz dwa pomieszczenia biurowe.

W godzinach przedpołudniowych opiekę nad wychowankami sprawuje jeden wychowawca wspierany w godzinach porannych przez pomoc wychowawcy. Po południu pracuje trzech wychowawców, a w porze nocnej dwóch.

Do zadań wychowawców należy organizowanie zajęć wychowawczych, w tym odrabianie lekcji, zagospodarowanie czasu wolnego, uczenie podopiecznych samodzielnego wykonywania czynności higienicznych, wspólne z wychowankami przygotowywanie wybranych posiłków (śniadanie i kolacja), sprzątanie placówek, pranie i suszenie odzieży.

Wychowawcy zajmują się też zakupami odzieży, chodzą na wizyty lekarskie.

W okresie ferii zimowych i wakacji letnich organizują wyjazdy rekreacyjne, w formie jednodniowych wycieczek i dłuższych pobytów.

Wyżywienie zapewnia mieszkańcom firma cateringowa. W dni nauki szkolnej wychowankowie jedzą obiady w stołówce internatowej, pozostałe posiłki oraz w dni wolne od nauki przygotowują posiłki z dostarczonych produktów w kuchniach w placówkach.

3. Praca opiekuńczo-wychowawcza.

W placówkach, zgodnie z obowiązującymi przepisami, specjaliści (psycholog, pedagog, pracownik socjalny) po przyjęciu każdego dziecka dokonują jego indywidualnej diagnozy w obszarach: sytuacja rodzinna, rozwój społeczny, emocjonalny i poznawczy oraz stan zdrowia. Wskazania z diagnozy są podstawą do opracowania indywidualnego planu pracy z dzieckiem i planu pracy socjalnej z jego rodziną oraz planu pracy poszczególnych placówek.

Sytuacja dziecka i jego rodziny oraz podejmowane działania są omawiane podczas posiedzeń stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. W skład zespołu wchodzi: specjaliści, wychowawca prowadzący, dyrektor, przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W okresie od maja do grudnia 2009 odbyło się trzynastę zebrań zespołu (7.05., 20.05., 10.06., 16.06., 26.08., 30.08., 18.09., 6.10., 29.10., 6.11., 20.11., 10.12. i 11.12.2009), w trakcie których omówiono:

- aktualną sytuację rodzinną wychowanków,
- stosowane metody pracy z dzieckiem i jego rodziną,
- indywidualne plany pracy z dziećmi,
- stan zdrowia dzieci i aktualne potrzeby w zakresie leczenia i profilaktyki zdrowotnej,
- ocenę zasadności dalszego pobytu dzieci w placówkach,
- potrzebę wnioskowania o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce innego typu.

W ramach realizacji indywidualnych planów pracy i planów pracy grup podjęto następujące działania:

- kontrola realizacji obowiązku szkolnego oraz współpraca ze szkołami,
- organizacja nauki własnej na terenie placówek i wyrównywanie zaniedbań edukacyjnych,
- zapewnienie indywidualnych spotkań z psychologiem i pedagogiem,
- współpraca z właściwymi wydziałami sądu rodzinnego i kuratorami sądowymi,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych w dwóch grupach wiekowych raz w tygodniu przez pedagoga placówek,
- zapewnienie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- organizacja czasu wolnego.

W ramach zagospodarowania czasu wolnego oraz rekompensowania braków w wychowaniu w rodzinie i przygotowania dzieci do życia społecznego wychowankowie biorą udział w cyklicznych zajęciach:

- według kalendarza obchodzą urodziny każdego wychowanka,
- w każdy piątek po południu uczestniczą w zajęciach w świetlicy społecznej "Klub Odkrywców" działającej pod tym samym adresem,
- uczestniczą w seansach kinowych,
- uczestniczą aktywnie w spacerach Nordic Walking,
- odbywają zajęcia kulinarne,
- biorą udział, jako uczestnicy i współorganizatorzy, w imprezach organizowanych w internacie szkół Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji (dyskoteki, przedstawienia koła teatralnego, wspólna Wigilia i zakończenie roku szkolnego, konkursy internatowe).

W okresie ferii letnich roku szkolnego 2008/2009 zorganizowano:

- jednodniowe wycieczki wakacyjne (30.06. i 7.07. do Krzeszowa, 7.07. do Karpacza, 14.07. do Srebrnej Góry i 20.07. do Nowej Rudy),
- wyjazd socjoterapeutyczny (21-25.06.2009) do Niedźwiedzicy: 15 wychowanków (7 z "Tęczy" i 8 z "Opoki") pod opieką trzech wychowawców i pedagoga,
- terapeutyczny obóz wędrowny dla 8 wychowanków (7 z "Tęczy" i 1 z "Opoki"),
- wyjazd na kolonie letnie nad morzem w Sarbinowie - 19 wychowanków (6 z "Tęczy" i 13 z "Opoki").

Na szczególną uwagę zasługują zajęcia teatralne w okresie X-XII.2009 r., efektem których było wystawienie jasełek pt. "Sen nocy wigilijnej" na scenie Młodzieżowego Domu Kultury, nagranie płyty DVD oraz przeprowadzenie, we współpracy ze Stowarzyszeniem "Przystanek", zbiórki publicznej, z której całkowity dochód w wysokości 3640 zł został przeznaczony na prezenty świąteczne dla wychowanków "Tęczy" i "Opoki". W zajęciach brało udział 15 wychowanków (6 z "Tęczy" oraz 9 z "Opoki"). Ponadto w ramach działań Klubu Aktywności Społecznej, działającego od kilku lat w internacie w Ewangelickim Centrum Diakonii i Edukacji, podopieczni

odwiedzają pensjonariuszy DPS "Samarytanin", włączając się w wolontariat na rzecz ludzi starszych.

Na uwagę zasługuje również fakt, że współpraca z kołem teatralnym z internatu Centrum zaowocowała przygotowaniem pracy (opowiadanie i film) na konkurs pod hasłem "Dom Pozytywnej Energii" organizowanym przez firmę EnergiaPro S.A. Placówka "Tęcza" jest jednym z dziesięciu laureatów tegorocznej edycji tego konkursu i otrzymała nagrodę finansową do wykorzystania na rzecz placówki zgodnie z regulaminem konkursu.

4. Praca socjalna z rodzinami wychowanków.

W ramach realizacji planów pracy socjalnej z rodzinami wychowanków podjęto różnorodne działania, które przyniosły następujące, wymierne efekty:

A. Umożliwianie dzieciom i młodzieży regularnych, osobistych i bezpośrednich kontaktów z rodzicami oraz z innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał lub ograniczył ich prawo do osobistych kontaktów z dzieckiem. Rodzice, rodzeństwo i inni bliscy odwiedzają dzieci, przy braku zgody na przepustki do domu rodzinnego. Odwiedzający w dni wolne od nauki szkolnej mają możliwość przebywać cały dzień na terenie Centrum, pod nadzorem wychowawców. Pracownicy Placówek pomagają też rodzinom załatwić formalności związane z uzyskaniem przepustek - w tym celu bezpośrednio współpracują z kuratorami sądowymi. Z obserwacji pracowników placówek wynika, że rodzice chętnie odwiedzają dzieci w placówkach i współpracują z pracownikami. Wielu rodziców często i bez wahania zwraca się do pracowników z prośbą o pomoc w różnych sytuacjach życiowych. W przypadkach, kiedy sąd ma wątpliwości dotyczące udzielenia przepustek, pracownicy zapewniają dozór w czasie dłuższych pobytów dzieci w domu rodzinnym, co często jest warunkiem uzyskania przepustki przez rodzica.

B. Zorganizowanie i sfinansowanie czterodniowego pobytu dzieci z rodzicami w Boguszycach w czerwcu 2009. Celem było przeprowadzenie treningu kompetencji wychowawczych według autorskiego programu "Być rodzicem" opracowanego i realizowanego przez psychologa placówek.

C. Zawiązanie i regularne spotkania grupy wsparcia dla rodziców wychowanków (od 09.2009 spotkania z psychologiem i pracownikiem socjalnym, co dwa tygodnie, na terenie Placówek - uczestniczą rodzice 9 wychowanków, w tym 3 z "Opoki" oraz 6 z "Tęczy") - jest to jedyna taka grupa w placówkach opiekuńczo-wychowawczych we Wrocławiu.

D. Powrót do domu rodzinnego trójki wychowanków (2 z "Opoki", 1 z "Tęczy").

E. Zgoda sądu na trzymiesięczne urlopowanie do domu 1 wychowanka ("Tęcza"), jako okres próby przed planowanym powrotem do domu, z jednoczesnym

urlopowaniem młodszego brata z rodzinnego domu dziecka, co jest efektem współpracy z pracownikami Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego we Wrocławiu.

Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej "Samarytanin"

Termin wykonania zadania zleconego ustalony został na okres 5 lat, tj. od dnia 01.01.2009 r. do 31.12.2013 r. Niniejsze sprawozdanie obejmuje pierwszy rok realizacji powołanej w tytule Umowy z Gminą Wrocław, tzn. okres od 01.01.2009 r. do 31.12.2009 r. Uprzednio, w okresie od 20.11.2001 r. do 31.12.2008 r. Dom Pomocy Społecznej "Samarytanin", w ramach zadania zleconego, prowadzony był również przez Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji (do 31.08.2006 r. Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych "CeKiRON"), na podstawie zawartego z Miastem Wrocław Porozumienia, które uległo rozwiązaniu z mocy prawa z dniem 31.12.2008 r.

Zgodnie z § 1 ust. 2 wyżej powołanej Umowy, Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. ks. Marcina Lutra we Wrocławiu przy ul. Wejherowskiej 28, jako Zleceniobiorca zobowiązane jest realizować zadanie zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 10 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej oraz na zasadach określonych w cytowanej Umowie.

W wykonaniu postanowień wyżej powołanego rozporządzenia, wydane zostały wewnętrzne regulaminy i określone standardy usług świadczonych w Domu Pomocy Społecznej "Samarytanin" na rzecz jego mieszkańców.

W trakcie realizacji porozumienia doprowadzono do likwidacji rozbieżności między faktycznym poziomem usług a standardami wynikającymi z przepisów z zakresu pomocy społecznej.

Te sprawdzone i zweryfikowane już zasady zastosowano przystępując do realizacji Umowy zawartej z Gminą Wrocław w dniu 31.12.2008 r.

W zakresie usług terapeutyczno-opiekuńczych i pielęgnacyjnych zapewniono:

- a) wykonywanie i doskonalenie usług związanych z opieką i pielęgnacją mieszkańców, a zwłaszcza związanych z:
- higieną osobistą,
  - pomocą i pielęgnacją w razie choroby,
  - udzielaniem pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
  - prowadzeniem indywidualnej dokumentacji medycznej oraz "Indywidualnych planów wsparcia mieszkańca", koordynowanych przez pracowników pierwszego kontaktu i podlegających kontroli zespołu terapeutyczno-opiekuńczego,
- b) zajęcia terapeutyczne zmierzające do podnoszenia sprawności psychiczno-ruchowej i ciągłej aktywizacji mieszkańców.

W zakresie usług wspomagających zapewniono:

- a) świadczenie mieszkańcom pomocy przez pracowników socjalnych,
- b) korzystanie z biblioteki, codziennej prasy, a także stworzono mieszkańcom możliwość zapoznania się z przepisami prawnymi dotyczącymi domów pomocy społecznej,
- c) organizację świąt, uroczystości okazjonalnych oraz umożliwienie udziału w imprezach kulturalnych i turystycznych,
- d) możliwość kontaktu z kapłanem i udział w praktykach religijnych, zgodnie z wyznaniem,
- e) możliwość regularnego kontaktu z administratorem i dyrektorem Domu,
- f) sprawienie pogrzebu, zgodnie z wyznaniem zmarłego mieszkańca Domu,
- g) zatrudnienie odpowiedniej ilości pracowników (o odpowiednich kwalifikacjach) świadczących usługi dla mieszkańców domu.

Wyżej wymienione działania zostały opisane bardziej szczegółowo, a tam gdzie było to możliwe, ujęte w formie tabelarycznej poniżej, w punkcie 2 niniejszego sprawozdania.

W 2009 r. kontynuowano rozpoczęte wcześniej prace modernizacyjne związane z budową instalacji solarnej w Domu "Samarytanin".

Odbiór instalacji i ostateczne rozliczenie dotacji otrzymanej na realizację tego zadania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu miało miejsce 30 czerwca 2009 r.

W zakresie potrzeb bytowych.

- a) Zapewnienie niezbędnych pomieszczeń i urządzeń.

Mieszkańcy zakwaterowani są: w 72 pokojach jednoosobowych z łazienką, przedpokojem i balkonem o średniej powierzchni pokoju: 10,5m², w 32 pokojach jednoosobowych ze wspólnym dla dwóch osób przedpokojem i łazienką.

Do dyspozycji mieszkańców udostępnione są: świetlica, jadalnia, gabinet zabiegowo-pielęgniarski, pomieszczenia do rehabilitacji, kuchenki podręczne (na każdej kondygnacji), pralnia i suszarnia podręczna, pokój gościnny, łazienka z wielofunkcyjną wanną i hydromasażem, biblioteka.

- b) Zapewnienie miejsca kultu religijnego.

Na terenie Domu znajduje się ekumeniczna kaplica i zapewniona jest możliwość odprawiania nabożeństw zgodnie z potrzebami mieszkańców oraz ich wyznaniem. Aktualnie korzystają z niej duchowni kościoła ewangelicko-augsburskiego oraz duchowni kościoła rzymskokatolickiego.

- c) Wyposażenie pokoi mieszkalnych oraz łazienek i toalet.

Każdy pokój mieszkalny wyposażony jest zgodnie z przepisami w: łóżko (w razie

potrzeby są to łóżka przeznaczone dla osób obłożnie chorych), stół, dwa krzesła, segment, szafę ubraniową, szafkę nocną, szafkę TV, nowe odbiorniki radiowe i telewizyjne, instalację elektryczną, instalację centralnego ogrzewania, ciepłą i zimną wodę.

Mieszkaniec otrzymuje kołdrę, poduszkę, koc, ręczniki i zestawy niezbędnej bielizny pościelowej.

Łazienka i toalety są odpowiednio wyposażone i przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym również osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

d) Czystość pomieszczeń mieszkalnych oraz innych pomieszczeń dostępnych mieszkańcom Domu.

W Domu wdrożono profesjonalny system utrzymania czystości przy pomocy nowoczesnego sprzętu i środków dostarczanych przez renomowaną firmę.

Ponadto "Centrum":

a) zapewnia mieszkańcom mydło i papier toaletowy dla utrzymania higieny osobistej,

b) zorganizowało z własnych środków pralnię podręczną, w której prane są rzeczy osobiste mieszkańców, często przy ich współudziale w ramach zajęć z terapii zajęciowej.

Wybrane imprezy kulturalno-rekreacyjne:

5 stycznia - noworoczne kolędowanie - spotkanie w świetlicy przy kawie i ciastkach,

12 stycznia - kolędowanie,

20 stycznia - spotkanie z poetką Krzysztoporską oraz występ gitarzysty,

21 stycznia - Dzień Babci i Dziadka (spotkanie w świetlicy),

22 stycznia - występ młodzieży z Fundacji Forum Młodych,

26 stycznia - występ chóru z Domu Kultury przy ul. Kamieńskiego, z Fundacji Życ Inaczej,

3 lutego - wspólne kolędowanie,

10 lutego - Jasełka - występ uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 11,

12 lutego - Zabawa Karnawałowa, występ Chóru Kantata z Siechnic,

18 lutego - prelekcja poświęcona tradycjom karnawałowym,

19 lutego - Tłusty Czwartek - spotkanie w świetlicy (pączki, kawa, herbata),

24 lutego - Śledzik - spotkanie mieszkańców w świetlicy,

2 marca - spotkanie z poetką Krzysztoporską,

9 marca - spotkanie mieszkańców z okazji Dnia Kobiet,

10 marca-8 kwietnia - przygotowania do Wielkanocy (przygotowywanie kartek wielkanocnych, prac związanych z Wielkanocą, oglądanie filmów),

17 marca - projekcja filmu "Zapamiętaj imię swoje" z dyskusją po filmie,

26 marca - prelekcja dotycząca okresu Wielkiego Postu,

- 2 kwietnia - spotkanie z poetką Krzysztoporską,
9 kwietnia - projekcja filmu "Maria Magdalena",
12 kwietnia - Wielkanoc - wspólne śniadanie, modlitwa, życzenia,
16 kwietnia - występ Chóru z Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kamieńskiego,
22 kwietnia - spotkanie w świetlicy dotyczące przygotowania do Święta 3 Maja -
przygotowanie dekoracji,
29 kwietnia - spotkanie dotyczące przygotowania do Święta 3-Maja,
30 kwietnia - Impreza na tarasie dotyczące Święta 3-Maja,
8 maja - projekcja filmu "Konopielka",
14 maja - spotkanie z poezją "Mój ulubiony wiersz",
22 maja - wyjazd do Ogrodu Botanicznego,
27 maja - spotkanie w świetlicy - "Życie i twórczość Marii Konopnickiej" -
wspólne recytowanie wierszy przez mieszkańców,
28 maja - Dzień Matki (spotkanie w świetlicy, wiersze i piosenki o Matce),
9 czerwca - spotkanie z poezją Jana Kochanowskiego,
15 czerwca - prelekcja dotycząca aktywnego spędzania czasu,
18 czerwca - grill integracyjny z podopiecznymi DPS przy ul. Grunwaldzkiej,
19 czerwca - projekcja filmu "Mała Moskwa", dyskusja po filmie,
22 czerwca - wspólne oglądanie zdjęć z grilla integracyjnego,
24 czerwca - wycieczka do Ogrodu Botanicznego,
7 lipca - wspólne pieczenie ciasta,
8 lipca - spotkanie z poezją, wiersze mieszkanki p. Zofii Ogródnik,
13 lipca - projekcja filmu "Żona dla Australijczyka" i "Poszukiwany-
Poszukiwana" - terapia śmiechem,
16 lipca - grill w ogrodzie,
23 lipca - zajęcia w ogrodzie, gry i zabawy,
30 lipca - projekcja filmu "Starsza pani musi zniknąć" - terapia śmiechem,
11 sierpnia - gry i zabawy w ogrodzie,
19 sierpnia - wycieczka do Parku Południowego,
2 sierpnia - grill integracyjny z Klubem Seniora z Księża Małego,
10 września - Wycieczka do ZOO i na pergolę w Parku Szczytnickim
15 września - projekcja filmu "Katyń", dyskusja po filmie,
21 września - pożegnanie lata, gry i zabawy w plenerze,
24 września - "Moja ulubiona książka" - dyskusja o literaturze pięknej,
1 października - spotkanie dotyczące Powstania Warszawskiego,
7 października - pieczenie ciasta,
8 października - pieczenie ciasta,
9 października - festyn z okazji 10-lecia Ewangelickiego Centrum Diakonii

i Edukacji - występy mieszkańców, prezentacja prac mieszkańców, własne wypieki, turniej szachowy,
15 października - spotkanie z poezją - poeci Powstania Warszawskiego,
22 października - występ Chóru z Domu Pomocy Społecznej z ul. Kamińskiego,
22 października - wyjazd na Cmentarz Osobowicki, porządkowanie grobów bliskich i zmarłych mieszkańców,
29 października - wyjazd na Cmentarz Grabiszyński, porządkowanie grobów bliskich i zmarłych mieszkańców,
1-09 listopada - przygotowania do Święta Niepodległości,
10 listopada - spotkanie z okazji Święta Niepodległości - montaż słowno-muzyczny w wykonaniu mieszkańców (poczęstunek - kawa, herbata, własne wypieki),
17 listopada - przygotowania do "Andrzejek" - zwyczaj, wróżby,
22 listopada - projekcja filmu "Życie jest piękne" - dyskusja,
26 listopada - zabawa andrzejkowa, występ Chóru Kantata z Siechnic,
30 listopada - występ Chóru Marzenie,
4 grudnia - Mikołajki - wręczanie drobnych upominków,
7-23 grudnia - przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia (dekoracje, stroiki, rozmowy na temat zwyczajów świątecznych),
8 grudnia - projekcja filmu "Jezus", dyskusja po filmie,
14 grudnia - projekcja filmu "Australia",
18 grudnia - wyjazd na występ parodysty Gromnickiego,
24 grudnia - projekcja filmu "Opowieść o Zbawicielu",
24 grudnia - uroczysta Kolacja Wigilijna,
28-30 grudnia - przygotowania do Sylwestra, dekoracje,
31 grudnia - zabawa sylwestrowa.

Informacje o mieszkańcach:

1) Liczba mieszkańców (dane na 31 grudnia 2009 r.):

A. ilość osób -103.

B. płeć: kobiety - 86, mężczyźni - 17,

C. kategorie wiekowe wg podziału GUS:

41-60 lat -1 osoba, 61-74 lata - 12 osób,

75-89 lat - 77 osób, 90 i więcej - 13 osób.

Prowadzenie niepublicznych przedszkoli "Bajka" i "Jedyneczka"

Na rok szkolny 2009/2010 przyjęto do przedszkola "Bajka" 220 dzieci i utworzono 7 grup, natomiast do przedszkola "Jedyneczka" przyjęto 230 dzieci i utworzono 8 grup w wieku od 2 do 6 lat. Obydwa przedszkola wychodzą naprzeciw oczekiwaniom rodziców i czynne są od godziny 5.00 do godziny 19.00.

W nowym roku szkolnym nauczycielki realizują program pracy wychowawczo-dydaktycznej wg nowej podstawy programowej i korzystając z książeczek dla dzieci wydanych przez wydawnictwo WSIP - " Razem w przedszkolu" i " ABC 6-latka" oraz wydawnictwo MAC - "Przedszkola 4-latka". Dzieci przyswajają wiedzę i umiejętności w oparciu o program zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego zatwierdzonego przez MEN (Dz.U. Nr 4 poz. 17, Rozporządzenie MEN z dnia 15.01.2009) adekwatnie do swojego wieku w ramach zajęć obowiązkowych, jak i dodatkowych.

Zajęcia dodatkowe dla dzieci najmłodszych: rytmika i zajęcia z tańca towarzyskiego. Dla dzieci starszych: rytmika, zajęcia z tańca, języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, religia, gimnastyka korekcyjna. Ponadto na terenie przedszkoli dzieci są pod stałą opieką psychologa i logopedy.

Raz w miesiącu przedszkolaki obcują z muzyką klasyczną poznając nowe instrumenty poprzez baśnie muzyczne z serii "Wiolinka i Basik za szklanym ekranem" w wykonaniu muzyków z Agencji Koncertowej WilMa z Wałbrzycha.

W naszych przedszkolach 100 dzieci z ubogich rodzin korzystało z dofinansowania do posiłków w naszej stołówce.

W październiku przedszkole "Bajka" i "Jedyneczka" wspólnie zaprezentowały się we Wrocławiu na 10-lecie działalności Diakonii Ewangelicko-Augsburskiej w Polsce.

Przedszkolaki przygotowały program artystyczny cieszący się dużym zainteresowaniem gości.

Wszystkie dzieci wraz z rodzicami biorą czynny udział w akcjach organizowanych w przedszkolach:

- zbiórka makulatury - trwa przez cały rok szkolny w ramach edukacji ekologicznej,
  - zbiórka zużytych baterii pod patronem firmy Reba Organizacja Odzysku S.A. - trwa przez cały rok w ramach edukacji ekologicznej,
  - zbiórka karmy i legowisk pod hasłem "Przedszkolak przyjaciel zwierząt" dla podopiecznych dla schroniska dla zwierząt,
  - zbiórka drobnych monet w ramach akcji "Góra grosza" Towarzystwa Nasz Dom pod patronem MEN,
  - na terenie ogrodu przedszkola "Bajka" przedszkolaki posadziły 10 drzewek ozdobnych, dzieci miały okazję poznać tajemnice przyrody poprzez bezpośredni kontakt, a także nauczyły się szanować i doceniać, to, co same zrobiły,
- W ramach Klubu "Małego Podróżnika" dzieci starsze uczestniczyły w wycieczkach poznawczo - rekreacyjnych:
- Fabryka Ozdób Choinkowych w Złotorzy i Dynarków Kaczawskich - dzieci

zapoznały się z procesami technologicznymi ręcznej produkcji bombek,

- "Dom Świętego Mikołaja" w Srebrnej Górze, gdzie dzieci spotkały się z Mikołajem.

Ponadto przedszkolaki brały udział w spotkaniach:

- z Inspektorem Kogutem i funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu na temat "Bezpieczny Przedszkolak",

- z funkcjonariuszami "Straży dla zwierząt w Polsce" Okręgu Dolnośląskiego w Wałbrzychu oraz ich czteronożnymi podopiecznymi suczkami: rasy labrador - Gają i kundelkiem Udkiem - w ramach akcji "Przedszkolak przyjaciel zwierząt".

W ramach Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy organizując jasełka i inne imprezy, dzieci zebrały 800 złotych na rzecz dzieci chorych na chorobę nowotworową.

Zorganizowano również opiekę nocną i zabawy dla 36 dzieci w wieczór sylwestrowy.

Osiągnięcia dzieci i relacje z życia przedszkoli promowane są na łamach regionalnej prasy: "30 minut", "Nasz Region Dolnośląski".

Od lutego 2010 roku informacje na temat przedszkoli będzie można znaleźć na stronie internetowej portalu Edupage.

W przedszkolu "Jedyneczka" edukacji dzieci sprzyjają bardziej komfortowe warunki bytowe. Wzbogacono i zmodernizowano wiele pomieszczeń przedszkola. W salach zajęć wymieniono wykładziny dywanowe. Na III piętrze całkowitemu remontowi poddano łazienki - obecnie do dyspozycji dzieci mają łazienki wyłożone kafelkami i wyposażone w nowoczesną armaturę sanitarną w większej ilości umywalk i toalet.

W głównych ciągach komunikacyjnych - korytarzach od parteru do trzeciego piętra położna jest atestowana nowa wykładzina, nie tylko kolorowa, estetyczna ale i funkcjonalna w utrzymaniu czystości. Wyremontowano szatnie najmłodszych dzieci - wymieniono niektóre okna, odmalowano ściany, zainstalowano nowe szafki ubraniowe i tablice korkowe, aby wyeksponować prace dzieci. Z powodu licznych awarii część środków wykorzystano na skutki usuwania awarii i remont pomieszczeń po w/w zajęciach.

Z uwagi na zalecenia sanepidu dotyczące konieczności wymiany oświetlenia w salach wymieniono wszystkie lampy na nowoczesne, powiększające optycznie pomieszczenie i dające więcej światła zgodnie z obowiązującymi normami.

Salę wyposażono w "plac zabaw" ze zjeżdżalnicami, drabinkami i elementami do wspinania się - pozwala on dzieciom zaspokoić naturalną potrzebę ruchu, gdy warunki atmosferyczne uniemożliwiają zabawę w ogrodzie przedszkolnym.

W roku 2010 planowany jest remont przedszkolnej kuchni.

Na terenie przedszkola "Bajka" zostały przeprowadzone prace modernizacyjne: malowanie sal zabaw, remont podłóg, zakup mebli. Została wzbogacona baza zabawek i pomocy dydaktycznych. Wszystkie te elementy są niezbędne w działalności wychowawczo-dydaktycznej nauczycieli i mają na uwadze wszechstronny rozwój wszystkich przedszkolaków.

Dokonano wymiany kotłowni z paliwa stałego na gazowe.

Rozpoczęto przygotowania pod kątem modernizacji sal dla potrzeb przyjmowania dzieci żłobkowych oraz negocjacje z Urzędem Miasta Wałbrzycha pod kątem refundacji w/w przedsięwzięcia.

Niepubliczne Przedszkole Muzyczno-Językowe "Wesołe Nutki" we Wrocławiu

Przedszkole "Wesołe Nutki" rozpoczęło swoją działalność w październiku 2002 roku. W pierwszych dniach funkcjonowania do przedszkola uczęszczało 9 dzieci. Na dzień dzisiejszy do placówki przy ulicy Łaciarskiej zapisanych jest 79 dzieci. Od września 2009 roku została uruchomiona filia przedszkola przy ulicy Wejherowskiej, do której jest zapisanych 17 dzieci na dzień dzisiejszy plus 3 maluszków od września 2010. Od lutego 2010 rozpoczynamy nabór do obu placówek. W tym roku do przedszkola możemy przyjąć 16 nowych dzieci na ulicę Łaciarską i ok. 20 do filii przy ulicy Wejherowskiej 28.

W filii zaplanowane są docelowo dwa oddziały po ok. 20 dzieci. Placówka ta powstała i została wyremontowana dzięki dyrektorowi **Witoldowi Grzesiakowi**, który dostosował i wyposażył placówkę tak, aby dzieci czuły się w niej bezpiecznie i miały możliwość rozwijać się w przyjaznym i radosnym otoczeniu. Przez te wszystkie lata placówka nasza wykształciła wielu absolwentów. Z badań nad losami naszych absolwentów wynika, że dzieci, które ukończyły nasze przedszkole nie mają problemów w nauce, są otwarte na świat i potrafią rozwiązywać pojawiające się w życiu codziennym problemy i konflikty. Według opinii nauczycieli ze szkół dzieci, które ukończyły "Wesołe Nutki" są bardzo dobrze przygotowane do podjęcia nauki w szkołach.

Trzonem przedszkola jest wysoko wyspecjalizowana kadra nauczycielska, o której jakości działania świadczą nie tylko zdobyte dyplomy, ale przede wszystkim zrozumienie i empatia wobec dzieci. Zarówno nauczycielki, jak i cały personel przedszkola, zapewnia dzieciom poczucie akceptacji, wzajemnego szacunku i zaufania. Nauczycielki podnoszą swoje kwalifikacje na kursach, warsztatach i w innych formach doskonalących wiedzę, dostarczających nowych pomysłów do pracy i zabawy z dziećmi. Wszyscy pracujemy wspólnie dla dobra dzieci, których radość w oczach, uśmiechnięte buzie i chęć przebywania z nami stają się priorytetami w naszej pracy.

W ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono 6 hospitacji zajęć, lustracje sal, przeglądy dokumentacji. Poczynione obserwacje wskazują, że praca wychowawczo-dydaktyczna i opiekuńcza prowadzona jest prawidłowo, w oparciu o obowiązujące przepisy.

W tym roku jedna nauczycielka rozpoczęła staż na nauczyciela mianowanego i jedna na nauczyciela kontraktowego, a jedna kontynuuje swój staż na nauczyciela mianowanego.

W dalszym ciągu ważnym elementem pracy przedszkola jest wychowanie, dlatego nauczycielki dbają o jego odpowiedni poziom. W ramach tego priorytetu można wymienić kilka najważniejszych elementów:

- tworzenie więzi uczuciowej z rodziną oraz najbliższym środowiskiem dziecka,
- uczenie kulturalnego zachowania się wobec starszych i rówieśników,
- przestrzeganie zasad zgodnego życia w grupie, umiejętnego funkcjonowania w grupie rówieśników, wspólnych zabaw, przestrzegania zasad bezpieczeństwa na terenie przedszkola oraz poza nim,
- przestrzeganie zasad higieny osobistej (mycie rąk przed posiłkiem, szczotkowanie zębów itp.),
- doskonalenie umiejętności samoobsługowych, zachowania się przy stole,
- kształtowanie podstawowych powinności moralnych np. życzliwości, tolerancji, sprawiedliwości,
- zaznajamianie z tradycją i kulturą narodową.

Nasze przedszkolaki stają się w widoczny sposób coraz bardziej samodzielne, uspołecznione i mają wspaniałe warunki do poznawania samych siebie i wszechstronnego rozwijania się.

Staramy się, aby proces edukacyjny był jak najbardziej atrakcyjny poprzez zastosowanie różnych form, środków oraz metod, stosując w miarę możliwości jak najciekawsze pomoce dydaktyczne.

Oprócz standardowych zajęć, związanych z założonym programem wychowania przedszkolnego oraz jego podstawą, realizowanych jest mnóstwo zajęć dodatkowych, wśród których należy wymienić: naukę języka angielskiego, grę na pianinie, gimnastykę korygującą wady postawy, zajęcia teatralne, zajęcia taneczne, szachy, rytmikę. Zajęcia te prowadzi fachowcy, m.in. tancerze, aktorzy, muzycy, lektorzy. Dziećmi mającymi problem z wymową opiekuje się logopeda. Prowadzona jest ponadto stała współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Wychowankowie uczestniczą w zajęciach, zabawach, spacerach, uroczystościach organizowanych w przedszkolu i poza nim. Są to zajęcia wynikające z programu wychowania przedszkolnego i zajęcia dodatkowe, wzbogacające ofertę edukacyjną.

Dzieci nasze mają możliwość prezentowania zdobytych umiejętności podczas uroczystości przedszkolnych, które na stałe weszły do kalendarza imprez i mają na celu wzmacnianie więzi uczuciowej z rodziną, budzenie szacunku do starszych.

W przedszkolu organizowane są liczne uroczystości dla rodziców i zaproszonych gości m.in.: z okazji Bożego Narodzenia, Dnia Babci i Dziadka, Wielkanocy, Dnia Mamy i Taty, Pasowanie na Przedszkolaka oraz Pasowanie na Zerówkowicza.

Staramy się włączać w pracę przedszkola rodziców, angażujemy ich m.in. do akcji "Cała Polska czyta dzieciom", podczas której chętni rodzice przychodzą do nas poczytać dzieciom ciekawe opowieści. Dodatkowymi uroczystościami, jakie organizowaliśmy były: "Święto Pluszowego Misia", Dzień Ludzi Życzliwych, Walentynki, "W krainie Nibylandi".

W przedszkolu organizowane są różne konkursy, np. plastyczny czy Mini Playback Show. Dwa razy w roku (przed Bożym Narodzeniem i przed Wielkanocą) organizowany jest kiermasz, na który dzieci przygotowują ozdoby, wykazując się przy tym swoimi umiejętnościami plastycznymi.

Cały czas kontynuowana jest współpraca z przyjeżdżającymi do nas teatrykami oraz dodatkowo zajęcia umuzykalniające "U Jana Sebastiana Bacha". Kontynuowana jest również współpraca z firmą "Sukces", która organizuje dla nas zabawy karnawałowe, mikołajkowe, zajączkowe.

W tym roku po raz kolejny dzieci wraz z rodzicami biorą udział w licznych akcjach charytatywnych, m.in. w akcji "Góra grosza" czy pomocy na Rzecz Dzieci z Kliniki Onkologii i Hematologii Dziecięcej we Wrocławiu, a także w zbiórce pieniędzy dla schroniska zwierząt oraz na aukcjach charytatywnych.

Uczulamy w ten sposób dzieci na krzywdę i potrzeby innych, na to, że nawet niewielka pomoc jest ważna, chcemy by nie były obojętne i skoncentrowane na swoich potrzebach.

Wiemy, że przedszkole nie jest całym światem, a najlepiej dziecko poznaje świat poprzez namacalny z nim kontakt, poprzez obcowanie z kulturą, sztuką, przyrodą. Dlatego też dzieci bardzo często wychodzą poza placówkę: są to wyjścia do Teatru Muzycznego, Opery, Muzeum (Etnograficzne, Poczty i Telekomunikacji), Galerii Sztuki, Ogrodu Botanicznego itp. Staramy się również, aby nasze przedszkolaki mogły zaprezentować się w środowisku lokalnym.

Corocznym naszym zwyczajem jest wyjazd integracyjny do Białego Kościoła na tzw. "Święto Pieczonego Ziemniaka" oraz z okazji Dnia Dziecka. Starsze grupy (5-latki oraz 6-latki) jeżdżą na tzw. "Zielone Przedszkole" do miejscowości Bardo.

Nasze przedszkole jest promowane poprzez: Internet, zajęcia otwarte, prezentacje na zewnątrz przedszkola (udział w konkursach, olimpiadach), jak również

w różnych audycjach radiowych (Radio Złote Przeboje, radio Wa-wa, radio Ram).

Podsumowując, przedszkole "Wesołe Nutki" stwarza doskonale warunki do rozwoju dziecka do tego, by mogły się tu czuć jak najlepiej. Cały personel przedszkolny dokłada wszelkich starań, by wspierać młodego człowieka po to, by mógł w przyszłości poradzić sobie w życiu, aby mógł stawić czoła wszelkim napotkanym nieprawidłowościom i porażkom, by umiał wyjść z nich zwycięsko.

Na szczególną uwagę zasługuje jednak baza lokalowa przedszkola. Pomimo corocznych doraźnych prac i remontów na terenie placówki, w tym roku potrzebny jest remont gruntowny dachu oraz instalacji grzewczej i elektrycznej. Od kilku lat dach przecieka i staramy się co roku doraźnie likwidować pęknięcia papy oraz powstałe zacieki w salach, ale jest ich coraz więcej i coraz częściej powstają. W salach w czasie zimy, takiej jak w tym roku, instalacja grzewcza nie spełnia swojej funkcji, a instalacja elektryczna jest starego typu i zdarza się, że topią się gniazdka.

Ekumeniczna Stacja Opieki - Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego, Rehabilitacji i Opieki Paliatywnej we Wrocławiu

1. Pielęgniarska opieka długoterminowa.

Zatrudnienie - 6 etatów. Czas pracy - 7 dni w tygodniu od 8.00-19.00 w systemie dyżurowym. Liczba pacjentów objętych opieką w ciągu roku - 116 osób. Wiek pacjentów: osoby dorosłe, w większości po 60 roku życia. Opieka nad obłożnie chorymi pozostającymi w warunkach domowych.

Ekumeniczna Stacja Opieki w roku 2009 obejmowała opieką pielęgniarską miesięcznie średnio 45-50 chorych. Byli to chorzy w podeszłym wieku. Pacjenci nieprzytomni, karmieni przez zgłębnik żołądkowy, nawadniani pozajelitowo, wymagający intensywnej profilaktyki przeciwoleżynowej. Naszymi pacjentami były przede wszystkim osoby ze schorzeniami dotyczącymi centralnego układu nerwowego (np.: urazy mózgu na skutek wypadków komunikacyjnych, choroby Alzheimera, choroby Parkinsona, stwardnienia rozsianego), osoby z powikłaniami dotyczącymi chorób naczyń krwionośnych (np.: następstwa udarów mózgowych, miażdżycy zarostowej naczyń), osoby w podeszłym wieku z następstwami urazów dotyczącymi narządu ruchu (np.: złamanie szyjki kości udowej), również chorzy z powikłaniami w przebiegu cukrzycy (np.: ze stopą cukrzycową) oraz wymagający leczenia głębokich ran o charakterze odleżynowym. Ich rodzinom i opiekunom zapewniliśmy edukację w zakresie opieki i pielęgnacji nad przewlekle chorymi.

W połowie 2009 roku Ekumeniczna Stacja Opieki została wyłoniona w ramach otwartego konkursu, ogłoszonego przez Urząd Miasta Wrocławia, na realizatora pilotażowego programu dla "Przewlekle i nieuleczalnie chorych przebywających w środowisku domowym - Pakiety opieki środowiskowej".

Program stanowił uzupełnienie świadczeń finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Z programu skorzystały ogółem 153 osoby. Pacjentami zajmował się personel pielęgniarski opieki długoterminowej (10 pielęgniarek) oraz dodatkowo zatrudnieni na potrzeby programu rehabilitanci (11 osób), psycholog i specjalista chirurg.

Realizowany przez nas program doskonale wpisował się w charakter działalności Stacji Ekumenicznej, czyli opieki nad obłożnie i przewlekle chorymi w środowisku domowym. Dla osoby przewlekle i nieuleczalnie chorej, ważną rolę odgrywa poczucie bezpieczeństwa, niezależności i możliwość decydowania o samym sobie.

Decyzja o opuszczeniu swojego domu, środowiska i zamieszkaniu na przykład w domu opieki, jest przez większość osób odczuwana jako wymuszona, dramatyczna i ostateczna. Człowiek przewlekle chory jest często w podeszłym wieku (średnia wieku naszych pacjentów to 75 lat). Starośći towarzyszy wielochorobowość. Warunki domowe dla osób w podeszłym wieku i przewlekle chorych są najlepsze i najwłaściwsze, gdyż adaptacja do innych warunków mieszkalnych jest na ogół procesem trudnym. Podstawowy problem to wiek. Im człowiek starszy, im więcej lat przeżył w życzliwym mu otoczeniu domowym, im lepiej się w nim czuł, tym gorzej będzie przebiegał proces adaptacyjny. Dlatego też nasz zespół terapeutyczny umożliwił chorym przebywanie w warunkach domowych, zapewniając fachową, kompleksową, kompetentną i troskliwą opiekę.

Cel programu został oparty na założeniu, że rodzina, najbliżsi, znajomi, sąsiedzi, stanowią najkorzystniejsze z punktu widzenia potrzeb człowieka chorego naturalne środowisko życia i dlatego należy tak pomagać, żeby to naturalne środowisko maksymalnie wspierać w sprawowaniu opieki nad człowiekiem chorym, starszym, niepełnosprawnym.

Personel pielęgniarski Stacji Ekumenicznej systematycznie podnosi kwalifikacje uczestnicząc w organizowanych w kraju kongresach i konferencjach, jak również w kursach kwalifikacyjnych. Ważnym elementem kształcenia pielęgniarek jest udział w międzynarodowym kongresie organizowanym przez Polskie Towarzystwo Leczenia Ran. Ostatnio to spotkanie odbyło się w Bydgoszczy i zgromadziło około 900 osób z kraju i z zagranicy. Bogate doświadczenia uczestników kongresu pozwalają na wprowadzanie wysokich standardów w zakresie opieki nad chorymi z trudno gojącymi się ranami. Wysoki poziom wiedzy personelu pielęgniarskiego Stacji Ekumenicznej sprawia, że Stacja stała się jedną z niewielu placówek we Wrocławiu, do której szpitale, przychodnie, jak również Narodowy Fundusz Zdrowia kierują chorych wymagających najbardziej specjalistycznej opieki w warunkach domowych.

W roku 2008 podjęto kroki mające na celu objęcie długoterminową opieką pielęg-

niarską również pacjentów spoza Wrocławia. W wyniku prowadzonych rozmów i prac organizacyjno-przygotowawczych w sierpniu 2008 r. sfinalizowano ten projekt i utworzono filię Ekumenicznej Stacji Opieki w Świeradowie Zdroju. Aktywna działalność filii w zakresie pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej nastąpiła w styczniu 2009 r., po podpisaniu kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

2. Pielęgniarstwo środowiskowe w formie zadaniowej.

Zatrudnienie - 18 etatów. Czas pracy - 7 dni w tygodniu od 8.00-19.00 w systemie dyżurowym. Liczba pacjentów objętych opieką w ciągu roku - 294 osoby. Dyżury nocne - DPS ul. Farna 3.

W roku 2008 NFZ wprowadził nową formę świadczenia usług pielęgniarskich - zadaniowe pielęgniarstwo środowiskowe. Usługami tymi Stacja objęła początkowo pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej "Samarytanin" we Wrocławiu - 104 mieszkańców. W wyniku działań organizacyjnych w październiku 2008 r. zaczęliśmy świadczyć usługi pielęgniarskie dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Henrykowie i Domu Pomocy Społecznej w Dobroszycach.

W lutym 2009 roku sfinalizowano także umowy dotyczące objęcia świadczeniami pielęgniarskimi pensjonariuszy Domów Pomocy Społecznej we Wrocławiu: DPS przy ul. Farnej - 94 mieszkańcy; DPS przy ul. Grunwaldzkiej - 76 mieszkańców; oraz DPS przy ul. Św. Marcina - 20 mieszkańców.

Mieszkańcy objęci świadczeniami w ramach pielęgniarstwa zadaniowego to osoby osiągające od 0 do 60 punktów w skali Barthel.

Zakres kompetencji pielęgniarskich jest planowany i realizowany na podstawie katalogu świadczeń wynikającego z umowy z NFZ i obejmuje czynności pielęgnacyjne, lecznicze, diagnostyczne, rehabilitacyjne i profilaktyczne.

3. Pielęgniarstwo w środowisku nauczania i wychowania.

Zatrudnienie - 3 pielęgniarki. Czas pracy - 5 dni w tygodniu od 7.25-15.00. Liczba uczniów objętych opieką: 1087 uczniów.

Typ niepełnosprawności III A - 201 uczniów. Typ niepełnosprawności III B - 138 uczniów. Typ niepełnosprawności III C - 103 uczniów. Uczniowie zdrowi - 645 uczniów.

Zakres kompetencji: planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej nad uczniami na terenie zespołu szkół przy ul. Wejherowskiej 28 we Wrocławiu oraz uczniami szkół podstawowych i gimnazjalnych w Świeradowie Zdroju w zakresie:

- promocji zdrowia,
- profilaktyki chorób,
- świadczeń diagnostycznych,
- świadczeń pielęgnacyjnych,

- świadczeń pielęgnacyjno - leczniczych,
- organizowanie pogadanek i konkursów o charakterze edukacyjnym.

4. Zespół leczenia środowiskowego psychiatrycznego (domowego).

Zatrudnienie - 11 osób. Czas pracy - 5 dni w tygodniu od 15.30-19.30. Liczba pacjentów objętych opieką w ciągu roku - 36 osób.

Ekumeniczna Stacja Opieki podjęła się w 2009 r. zorganizowania na terenie Wrocławia świadczenia usług zespołu domowego leczenia środowiskowego w zakresie psychiatrii. Ten nowy rodzaj świadczeń wymagał skompletowania nowej, posiadającej stosowne kwalifikacje i doświadczenie "załogi", składającej się między innymi z lekarza psychiatri, psychoterapeutów, psychologa i pielęgniarek psychiatrycznych. Dzięki współpracy z wrocławskimi szpitalami i poradniami udało się skompletować wysoko wykwalifikowaną kadrę, przygotować i zorganizować funkcjonowanie tej komórki w ramach Stacji, a także przygotować i złożyć ofertę świadczenia tej usługi do NFZ we Wrocławiu, która została przyjęta i jest nadal finansowana przez NFZ w 2010 roku.

W marcu 2009 roku Ekumeniczna Stacja Opieki wygrała konkurs, ogłoszony przez Urząd Miasta Wrocławia, na realizację "Programu poprawy jakości opieki zdrowotnej w środowisku domowym dla osób dorosłych z doświadczeniem choroby psychicznej". Celem głównym programu było podniesienie komfortu życia takim osobom poprzez aktywizację do życia społecznego. Program dał również możliwość szybkiej interwencji w przypadkach zaostrzeń choroby, co pozwoliło w kilku sytuacjach zapobiec kolejnym hospitalizacjom.

ks. Robert Sitarek
Przewodniczący Komisji Diakonijnej
Diecezji Wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP